

«Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!»

ЭНСИЭЛИ

2017 сыл
Муус устар
18 күнэ
Оптуорунньук
№ 37 (10589)

1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга «Сыл бастыг хаһыата»

БЭБЭНЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгы мунһабыттан бэлиэтээһиннэр

Ааспыт нэдиэлэҕэ улуус депутаттарын Сэбиэтин председателэ И.Р. Попов, улуус баһылыгы солбуйааччы Е.Е. Гоголев, «Эрэл» ТХПК директора Нь.Ф. Гуляев, Республикааҕы оҕо спортивнай оскуолатын директора С.П. Ядрихинский, улуустааҕы спорт уонна физическэй культура управлениетын салайааччыта П.Г. Иванов «Манчаары оонньуута» ытыллар Уөһэ Бүлүү улууһугар баран тэрийэр комиссияны, улуус дьаһалтатын салайааччыларын кытта көрсөн кэллилэр. Нам улууһун делегациятын Нам нэһилиэгэр сыһыарбыттар.

Муус устар 18-19 күннэригэр Дьокуускай куоракка уһулччулаах государственнай уонна политической деятель Максим Кирович төрөөбүтэ 120 сылыгар аналлаах Нам улууһун күннэрэ ытыллар. Бу күн уран тарбахтаах маастардар үлэлэрин быыстапката, тьа хаһаайыстыбатын онорон таһаарар бородуккусуу тьа дьаарбанката, «Айар талаан биһигэ – Энсиэли хочото» кэнсиэр тэрийэргэ үлэ ытыллар.

Намнааҕы ГИМС салайааччыта В.Н. Мохначевский иһиннэрбитинэн, республикатааҕы Дьокуускай – Бэстэ-эх өрүс туоруур суолун 15 чьыһыланан саппыттар. Онтон улууспутугар 5 тоннага уйукка диэри түһэрибиттар.

Баһаарынай сулууспа иһиннэрбитинэн, муус устар 16 күнүгэр 1 Хомустаахха ГАЗ – 53 массына өрөмүөн көмигэр провдоттара хатыһан мотуора умайытын тустаах сулууспа үлэһиттэрэ уоту умуларбыттар, массына гараж иһигэр турбут.

Кулун тутар 15 күнүттэн ьам ыйын 15 күнүгэр диэри сыл ахсын Нам улууһугар санитарнай ырааһырды ыйын бастакы түһүмэҕэ ытыллан, кьһынҕы мунһууллубут бөвү-сыһы хомуйдулар.

Бэлиэтэннэ С. АРГУНОВ

БОЛҔОЙУН! Хаһыат цифровой көрүнгэр сурутуу

«Энсиэли» хаһыакка 2017 сыл бастакы агарыгар электроннай сурутуу ытыллар. Редакция кэлин дуоҕабар түһэриилэр, сурутууну төлөнөр, электроннай почта аадырыһа тиксэриилэр. Хаһыат PDF форматынан ааҕааччыга тиэрдиллэр.

6 ыйга — 210 солк.,
3 ыйга — 105 солк.,
1 ыйга — 35 солк.

Хаһыат индексэ — P0005, нэдиэлэҕэ иккитэ (оптуорунньук, бэатинэ) тахсар.

ОЛОХТОН ХААЛЫМА!

Бэлиэ түгэн

Бу дьыл муус устар 18-19 күннэригэр долгуйар Дьокуускай куорашпытыгар үтүө үгэс быһытынан сыллата буолар «Нам улууһун күннэрэ» биир дойдулаахпыт, уһулччулаах государственнай, политической деятель М.К. Аммосов төрөөбүтэ 120 сылыгар ананан ытыллыаҕа.

Тэрээһин бастакы күнүгэр Бастакы уонна Иккис Хомустаах, Партизан нэһилиэгэрин дьаһалталара куорат Гагаринскай, Октябрьскай уонна киин уокуруктарын управаларын кытта көрсүөхтэрэ.

Сарсыарда 11 ч. улууспут тьатын хаһаайыстыбатын, урбанньыттарын представителлэрэ СР тьатын хаһаайыстыбатын, урбаан уонна инвестиционнай сайдыы министровларын, СР инвестиционнай сайдыыга агенствотын салайааччыларын, эһпиэттээх үлэһиттэрин кьтары «Төгүрүк остуолга» көрсөн, улууспут сайдыытын суолларын тобулар кэпсэтиини

ТҮЙМААДАҔА – УЛУУСПУТ КҮННЭРЭ

ытыахтара. Күнүс 2 чаастан улууспутугар дьаһалта уонна спорду сайыннарыыга үлэли сылдыар дьоммут СР спордун министрствотын салайааччыларын кьтары көрсөн, бииргэ үлэлэһии туһунан сөбүлэһии түһэриэхтэрэ.

Киэһэ 5 ч. улууспут уонна нэһилиэгтэр салайааччыларам Намтан үөрэнэ сылдыар устудьуоннары кьтта көрсөн эвэрдэлиэхтэрэ, уһулччу ситиһиилэргэ наһараадалары туттарыахтара. Буолар сирэ — «Лидер» киин (10 №-дээх Орджоникидзе уул).

Иккис күнгэ (19.04.2017) буолар тэрээһин 11 чаастан «Арчы дьэитигэр» тэриллибит норуот уран тарбахтаахтарын, маастардарын оноруктарын быыстапкаларын көрүүнэн уонна М.К. Аммосов аатынан ХИФУ «Сэргэлэ-

эх уоттара» культурнай киин 2-с этээһигэр ытыллар атыы-эргин дьаарбанкатынан саҕаланна.

Күнүс 3 ч. улууспут салайааччылары уонна нэһилиэгтэрбит баһылыктара СР үөрэххэ уонна наукаҕа министрствотын салайааччыларын кьтары министрство активай саалатыгар көрсүөхтэрэ. Оттон сорохторо эмизэ бу кэмнэ (3 ч.) М.К. Аммосов аатынан ХИФУ библиотекатын коференц-саалатыгар куоракка олорор биир дойдулаахтарын уонна айар интеллигенцияны кьтары көрсүһүөхтэрэ.

Икки күннээх тэрээһин М.К. Аммосов төрөөбүтэ 120 сылыгар аналлаах киэн программалаах кэнсиэринэн түмүктэниэҕэ. Кэнсиэр киэһэ 6 ч. саҕаланна. Буолар сирэ: М.К. Аммосов аатынан ХИФУ «Сэргэлээх уоттара» культурнай киин.

Бэлэмнээтэ И. ИВАНОВ

М.К. Аммосов төрөөбүтэ 120 сылыгар

ТҮМСҮҮЛЭЭХ – ХОТУУЛААХ!

Быйыл уһулччулаах государственнай уонна политической деятель, биир дойдулаахпыт Максим Кирович Аммосов төрөөбүтэ 120 сылын бэлиэтиир үөрүүлээх, ураты, бэлиэ сыл. Биир дойдулаахпыт сэбиэскэй государственнай уонна партийнай үлэһит, Сибиргэ Сэбиэскэй былааһы олохтуур иһин охсуһуу кьттыылааҕа буоларын бүтүүн Өрөспүүбүлүкэ билэр. Максим Аммосов Платон Ойуунускайдыын, Исидор Бараховскайын 1922 сыл муус устарыгар Саха АССР тэрийсипит киһинэн буоларынан киэн туттабыт. 1937 с. ЦК ВКП(б) Киин кэммитэтин

ыйытынан М.К. Аммосов Киргизия обкомун бастакы сөкритэринэн талыллан, киин салалтатынан Киргизскай ССР Конституцията ылыллар. Онон, биһиги киэн туттар киһитит, Максим Аммосов Киргизия судаарыстыбалаах буолуутугар сүдү улахан суолталаах киһинэн аабыллар. Маньык чулуу дьоннорбутун кэнчээри ыгчакка ааттарын үйэтигэр үгүс үлэлэр ытыллылар.

«Нам улууһа» муниципальнай тэриллиин дьаһалтатын отделларын, управлениеларын салайааччылары, үлэһиттэрэ мустан сүдү, чулуу киһитит аатын үйэтигэр үлэлэртэн тую-

ра турбакка, хас биирдии үлэһит биир санаанан салайтаран М.К. Аммосов төрөөбүтэ 120 сылыгар аналлаах анал фондаҕа икки күннээх хамнаспытын биэрэргэ сөбүлэнмитин биэрдибит. Саха саргыта, сарсынҕыта хас биирдии киһиттэн силес-мутук тардан силигилиир диэн этэллэрэ мээһэҕэ буолбатах. Улууспут хас биирдии олохтоохторо, тэрилтэлэр салайааччылары, үлэһиттэр, эдэригэр кьрдьаҕаһыгар тийэ төрөөбүт төрүт дойдularын өрө тутан, уһулччулаах киһитит, Максим Кирович Аммосов үбүлүйдээх сылыгар биир сомоҕо буолан, биир санааны түмэн кьлаааттарын киллэриэхтэрэ диэн эрэнэбит.

Максим Кирович Аммосов үбүлүйдээх тэрээһиннэригэр бары бииргэ буоллахпытна Саха норуотун ойугэр-санаатыгар, сүрүөҕү дириҥник ингэн, чулуу, чаҕылхай Максимыт аата мэлдьитин биир бастакынан ааттана сылдыаҕа!

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын коллектива

РЕКВИЗИТЫ:

Получатель: общественный фонд ветеранов Намского улуса
ИНН 1417004377
КПП 141701001
БИК 049805609
К/с 30101810400000000609
Р/с 40703810476190000021
Ю.О. № 8603 ПАО «Сбер-банк»

Россия г. Якутск

Назначение платежа: добровольное пожертвование для проведения организационных мероприятий, посвященных 120-летию М.К. Аммосова, удержанное от зарплаты за __ (месяц) согласно личным заявлениям работников.

Ой дуораана

Улуустааҕы «Энсиэли» хаһыакка «Улуу дьоммутун алаастарынан үлэстибэккэ» В. Касьянов, «Санаан көрдөхө» И.Н. Елисеев – Усхаан ыстатыйаларын ааҕан баран, биир дойдулаахтарым, модуттар санааларын, чуолаан П.Г. Сокольников, «Модут нэһилиэгэ» МТ баһылытын туруоруутун тус бэйэм өйүүбүн, сөпкө этэллэр диэн санаабын суруйарга сананым.

Максим Кирович Аммосов собуруу Хатырык сиригэр Балаҕаннаахха төрөөбүтэ диэн тоҕо билиммэспитий? История чаччылары биллибитин кэннэ тоҕо ылыммаппытй?

Национальнай архыыпка элбэхтик үлэлэһэн И.И. Сузда-лов, М.И. Старостина «Хаты-

ЫРААТА БАРБАККА

рык нэһилигин дьонун төрдө ууһа» кинигэни, хатырыктар төрүччүлэрин онорбуттара. Бу да кинигэ этэр чаччылары уонна Нам улууһун историятын үөрэтэн сырдатааччы, тумус туттар кьраайы үөрэтээччибит И.З. Кривошапкин: «Историяны токураппакка М.К. Аммосов Балаҕаннаахха төрөөбүтэ диэн билиниэҕин» - диэн туруорсубута ыраатта. Модуттар Улуу киһитит аатын үйэтигэр, Балаҕаннаахха М.К. Аммосов төрөөбүтэ диэн история чаччыларын бигэргэтэн, Аччыгы Арыны уонна Балаҕаннааҕы холбоон, комплекс онорон туристическай маршрут биир хайысхатын онорорго диэн туруорсаллар. «Балаҕаннаах – Ач-

чыгы Арыы – М.К. Аммосов аатынан СР государственной республикатааҕы музейа» маршрутта тэрийиэҕин, комплекста оноруоҕун уонна Хатырык музейа бас билиитигэр сыһыарыабын. Сөптөөх этии. Улуу дьоммутун алаастарынан үлэстибэккэ, биир санаанан, кэлэр кэнэҕэски көлүөнэҕэ анаан история чаччыларын бигэргэтиэҕин, комплекста оноруоҕун. Икки нэһилиэг илии тутустабына, улуус дьаһалтата, нэһилиэгтэрэ да өйүөхтэрэ дии саныбын. Дьобунаах комплекс туттахпытна, Лена Максимовна да үөрүү, санаата көннүөрүү этэ.

В.Д. ПОПОВА, кьраайы үөрэтээчи

Ытыктабыллаах Үөдэйбит нэһилиэгин олохтоохторо, биир дойдулаахтарбыт!

2017 сылга Үөдэйбит нэһилиэгэ тэриллибитэ 385 сылыгар анаан сүдү былааннаах тэрээһиннэр ытыллылар. Нэһилиэг тумус туттар киһигэ, «Ийэҕэ Албан аат» музей салайааччыта Алексей Дмитриевич Яковлев Үөдэй төрдүн-ууһун, хаһан төрүттэммитин чуолкайдаан турар. Үөдэй нэһилиэгэ туспа буолас быһытынан сурукка кирибит сылыт эмизэ чуолкай биллэр: 1632 сылтан Үөдэй буолаһа буолан, 9 аҕа уустарынан тарбанан олорон ууһаан-тэнийэн барбыт.

Күн-бүгүн төрөөбүт Үөдэйбит нэһилиэгэ сайдарын туһугар хас биирдиибит туруулаһан үлэлирибит, санаттан сананы арыларбыт, кэлэр кэнэҕэски ыччаптыгыгар дириҥ баай историяны хаалларарбыт махталлаах уонна хайҕаллаах суол. Бу сыл устатын тухары араас хайысханан бары салааларга былааннаах үлэлэр ытыллыларыннан сибэстээн бары биир киһи курдук санаабытын түмэн, туора турбакка көхтөөхтүк кьттаргытыгар нэһилиэг депутаттарын, тэрилтэлэрин салайааччыларын, общественность аатыттан ыгыры-ытын ытытабыт.

Быйылгы сылга биир сүрүн тэрээһининэн «Үөдэйбит – төрүт өбүгэм сирэ-уота» үбүлүйдүнэй ыһыах от ыйыгар икки күн устата ытыллылар былааннаанар. Өрөгөйдөөх ыһыахха Нам Үөдэйиттэн төрүттээх, силес-мутук тардынан үүнэн тахсыбыт Ньурба, Бүлүү, Ханалас Үөдэйдэрэ, үгүс үтүө, үрдүк ааттаах-суолаах ыалдьыттар ыраахтан-чугастан ыгырыллан кэлиэхтэрэ. Нэһилиэгкит норуодунай хоровай коллективын иһинэн 385 киһилээх хору үрдүк таһымна туруоруу түгэнэ буолуоҕа.

Бу үбүлүйдээх сыл үрдүк таһымна барарын ситиһэр инниттэн, хас биирдии нэһилиэг олохтооҕо, тэрилтэлэр, общественнай хамсааһыннар, түөлбө олохтоохторо, биир дойдулаахтарбыт биир киһи курдук Үөдэйдэр түмсүүлээхпитин, тэрээһиннээхпитин көрдөрүө турунуохтара диэн эрэнэбит. Ол инниттэн, хас биирдии тэрилтэҕэ, общественнай хамсааһыннар, түөлбөлөргө, биирдиллээн олохтоохторго «Үбүлүйдээх сылы үрдүк таһымна түмсүүлээхтик көрсүөбүт» диэн ыгырыы ылынан үбүлүйдүнэй фондаҕа бара өттүгүтүнэн күүс-көмө буоларгытыгар ыгырабыт.

Реквизиты МО «Едейский на-слег для перечисления средств в фонд юбилейных мероприятий:

Наименование: УФК по Республике Саха (Якутия) (МО «Едейский наслег», л/с 04163207540)

ИНН: 1417001506
КПП: 141701001
Р/с: 4010181010000010002
ОКТМО: 98635415
КБК: 58211705050100000180
Банк: Отделение – НБ Республи-блики Саха (Якутия) г.Якутск
БИК: 049805001

Назначение платежа: пере-числение средств в фонд юби-лейных мероприятий.

Нэһилиэг депутаттара, общественноһа, тэрилтэ салайааччылары

Бу – интэриэһинэй!

«Тотальной диктант» акция чэрчитинэн Хамафатта нэһилиэгэр муус устар 11 күнүгэр нуучча тылыгар диктант буолла. Акцияны Е.М. Шапошников аатынан орто оскуола нуучча тылын учууталлара Н.А. Парникова, Н.В. Семенова тэрийдилэр.

Диктант тизкиһэ нуучча биллиилээх педагога В. Сухомлинская «Воспитание ребенка» үлэтигэр буолла. Тизкис 180 тыллаах. Диктант суруйа барыта 20-тэн тахса киһи биллэринэн баҕа өттүлэринэн кэлбит. Бу дьонтон баһыйар өттө аҕа саастаах дьон. Тизкиһи нуучча тылын учуутала Н.А. Парникова аахта. Суруйуу бүтээтин кытта, тутта хомуйан бэрэбиэркэлээтилэр.

Түмүккэ кыттааччыга барытыгар анал сертификат туттардылар. Ону таһынан үчүгэйдик суруйбут дьону: А.Н. Саввинова, М.Г. Винокурова, П.Н. Сивцев грамотанан, бириһинэн бэлиэ-

тээтилэр. Саамай үчүгэйдик суруйбут саха-француз лицей интернатын иитэччигэ А.И. Егорова, эдэрдэртэн дьаһалта специалиһа Ж.Е. Гоголева буоллулар. Кинилэргэ эмиэ грамота, бириис кинигэ туттарылынна. Диктант

суруйа, бэйэлэрин бэрэбиэркэлэнэ кэлбиттэр, туһугар, бэйэлэригэр эрэллээх, тылга дьобурдаах, интэриэстээх буолан быһаарыны ылыммыттара чуолкай.

Бу «Тотальной диктант» бырайыак Россияга 2004 сыллаахха Новосибирскайга саҕаламмыт. Онтон ыла сэл аайы ытыллар буолбут, аан дойду үрдүнэн тарҕаммыт. Акция девизэ: «Писать грамотно – модно». Дьокуускайга 2011 сылтан суруйаллар. Быйыл хас эмэ сиригэр муус устар 8 күнүгэр бэрэбиэркэлэммиттэр. Бу диктантга ким бабар, сааһыттан, итэҕэлиттэн туттулууга суох кыттыан сөп. Онон кэлэр өттүгэр кыттааччы элбээн истин, сурукчичик тубустун!

М.Г. ВИНОКУРОВА

Улуус баһылыгы колонката

ААСПЫТ НЭДИЭЛЭБЭ

Ааҕааччы, дорообо!

Сотору кэминэн сыллата буоларын курдук өрүспүт суола сабыллан, муус хамсаан халаан уугулар бэлэмнэни үлэтэ түмүктэниэхтээх. Манна туһааннаах сулууспалар эрдэтэн сэрэтэр үлэни ытыллар, телевидение, хаһыатынан туох үлэ барыахтааҕа, хоромньу тахсыбатын туһугар ханнык миэрэлэр олохтонохтоохтара сиһилии ыйыллар.

Ол эрэн хайа эрэ өттүнэн аахайбат буолууттан, сэрэҕэ суохтан алдьаныы-кээһэни, сылгы, сүөһү ууга былдьаныыта сыллата тахса турар. Ол кэнниттэн хоромньуну толуйууну ирдэһэн сүүрүү-көтүү саҕаланар. Урут кэккэ нэһилиэктэргэ халаан уутун содулуттан дьийэтэ-уота суох хаалбыттарга федеральной киин анал сертификаттары биэрэн дьийэнэн-уотунан хааччыллыы боппуруоһа быһаарыллар этэ. Кэлин халаан ууга ылар, муус алдьатын сөптөөх дьийэлэри страховкалааһын нөҕүө хоромньуну толуйуу бэрээдэгэ олохтоммута. Онон бу аан дойдутааҕы үп кризисигэ ыга анһан кэлбит кемигэр хантан эрэ көмө кэлиэ диэн кэтэһэн олорор табыллыбат.

Муус чин эрдэҕин арыылартан сылгылары, кытылтан сүөһүнү үрдүк сирдэргэ таһаарыны эрдэттэн былааннаан ыыттааха, хоромньу тахсыбатын, халтай түбүк үөскээбэтин бары өйдүүхпүтүн наада.

Хабаровскай кыраайга, Амурскай уобаласка ойуур баһаардара номноу саҕаланнылар. Халлаан күскэ ириэрдэбинэ, тыа хаара аҕыйах күнүнөн түһүөҕө, очоҕуна төһө да бобуу-хаайы баарын үрдүнэн уора-көстө сэттиэһи өртөөччүлөр баар буолуохтарын сөп. Хас киһи аайы лесхоз үлэһитин харабыл быһыыгынан кыайан туруорбаккын, онон дьон өрт уота тыаҕа куоттаҕына олус улахан хоромньулааһын өйдүүлэрэ наада. Бу өттүнэн ойуур баһаарын таһаарыга ыстарааптар кээмэйдэрэ биллэрдик улаатта, ону таһынан холоубунай эпизитиэс кытта көрүллэр. Ааспыт сылга Искраҕа тыаҕа уоту куоттарбыт киһи улахан кыһалҕаҕа ыларгарбыта. «Умный учится на чужих ошибках, глупый — на собственных» диэн өс хоһоону умнубаккытыгар этиэм этэ.

Александр АТЛАСОВ

Ааҕааччыга информация

Соторутааҕыта, муус устар 11 күнүгэр, РФ Пенсионнай фондатын Саха сиригэр отделение салалтааҕы Георгий Михайлович Степанов республика уонна улуустар иһитинэрэр средстволарын бэрэстэбиитэлэрин кытта видеоконференция көрүүнүн пресс-конференцияны салайан ыытта.

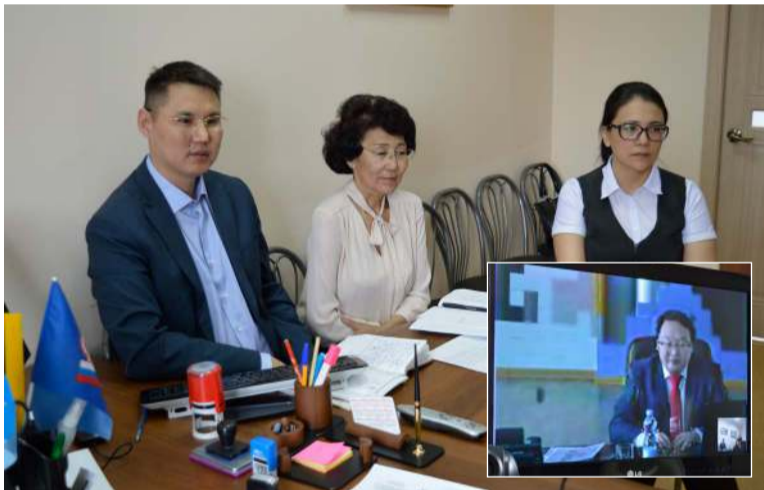
Бу тэрээһингэ кыттааччылар болҕомтолоро сүннүһүн Россия пенсионнай фондатын онгоһулар государственной өгөлөргө, ол иһигэр электроннай сервис уонна ПФР саҕа мобильнай сыһыарыытын туһанар кыахтарга туһаайылынна. Балтараа чаастаах кэпсэтиигэ Георгий Степанов тэрилтэ ытыар үлэтин сүрүн хайысхаларын журналистарга сырдатта.

— 2016 сыл түмүгүнэн республика үрдүнэн пенсияны аныыр туһунан көрдөһүүнү отделениега тус бэйэлэр кэлбэккэ, дьийэлэригэр олорон, 8324 киһи түһэрбит, бу пенсияны анатааччылар 44,1% тэҥнээр. Эмиэ ити көрүүнүнэн пенсияны тиэрди бэрээдэгин уларытарга 15573 гражданин көрдөспүт, 55,8%. Билигин дьоннор РФ пенсионнай фондатын саамай наадалаах 9 государственной өгөлөрүн дьийэлэрттэн тахсыбакка онгортуроохтарын сөп.

2016 сылга 18661 киһиэхэ страховоной уонна государственной пенсияны, 5198 киһиэхэ ЕДВ-ны аныыр туһунан быһаарыы таһаарылыбыт, 18138 үлээлээбэт пенсионерга сынньнаа барар айаннарын төлөбүрүгэр компенсация онгоһуллубут, 7119 материнскай (семеинэй) капитал государственной сертификата бэриллибит. Ааспыт сылга 59 млрд. солк. суумалаах пенсия уонна араас социальнай төлөбүрдэр бэриллибиттэр. Республикаҕа билигин 100 саастарыгар тийбит 11 пенсионер олорон. Кэнники сылларга сааһырбыт, 80 саастарын ааспыт, дьон ахсаана элбээбит. Пенсионердар ахсааннара сыллата эбиллэн иһэр хабааннаммыт.

Салайааччы салгы пресс-конференция кыттыгылаахтарыгар электроннай көрүүнүн ПФР гражданагар онгортот государственной өгөлөрүн туһунан сиһилии кэпсээтэ. Ол курдук, ааспыт 2016 сылга пенсияны анааһын уонна пенсияны тиэрди көрүүнүн талыы курдук сүрүн өгөлөр 50%-ра электроннай ситиминэн онгоһуллубуттар. Быйылгы 2017 сыл бастакы кварталыгар электроннай көрүүнүн өгөнүгү онгоруу 78% тийбит. Пенсионнай фонда билигин гражданагарга 20 государственной өгөнүгү онгортот. Элбэх функциялаах киинэр (МФЦ) нөҕүө ПФР элбэх өгөтүнэн туһанар кыах баар. Ону сэргэ пенсионнай фонда сайты нөҕүө 9 электроннай сервискэ кириэн өгөнүгү онгортуроохха сөп.

ЭЛЕКТРОННОЙ СЕРВИС ТҮБҮГҮ АЧЧАТЫАҒА

Пенсионнай фонда государственной өгөлөрүн электроннай көрүүнүн туһанарга www.gosuslugi.ru порталга кириэн судургутук регистрацияланыахха уонна учуокка туруоруллубут туһунан бигэртээр суругу ылыахха сөп. ПФР Саха сиригэр салаата гражданагарга www.gosuslugi.ru сайтка кириэн идентификациялааһын уонна аутентификациялааһын биер кэлим ситимигэ (ЕСИА) регистрацияланыах өгөнүгү онгортот. Гражданинга бэриллибит логин уонна пароль www.pfrf.ru Россия пенсионнай фондатын сайты нөҕүө «Личной кабинетка» кириэригэр наадалаах. Балары онгортубуттар бириэмэни, күндүбү сүтэргэ, туох да эрэйэ, түбүгэ суох наадыр өгөлөрүн (ыспыраапканы сакаастааһыны, туһааннаах салайааччылары, специалистары көрсүһүүгэ сурттарыны, пенсияны онгорторуу, материнскай капитал средстволарын туһаныны уо.д.а.) дьийэттэн тахсыбакка онгортуроохтарын сөп.

Салгы Георгий Михайлович страховоной усунуоһу хомуйуу администраторын боломуочуу атын нолуок органнарыгар биэрэр туһунан дьаһал тахсыбытын, үлэлиир саастаах эдэр дьон билингэттэн пенсия туһунан өйдүүр, кыһаллар буолуулары, билиилэрин культуратын үрдэтини ситиһэр, пенсионердар компьютеры сатаан туттар буолууларыгар үөрэтэр уо.д.а. боппуруостарга тохтоото.

Республика суруналыыстара салайааччыга дьону долгутар кэккэ боппуруостары биердилэр. Пресс-конференцияны түмүктүүрүгэр Георгий Михайлович суруналыыстарга пенсионнай фонда ытыар үлэлэрин сырдаттыга, электроннай өгөнүгү туһаныы наадалааһын, туһалааһын туһунан нэһилиэнньэҕэ өйдөтөр үлэҕэ ахсаабат көмөлөрүн иһин

махтанна.

Оттон биһиги улууспут пенсионнай управлениетин начальнига Е.М. Бурцев сырдаппытынан — 2017 с. тохсуннуу 1 күнүгэр туругунан пенсионер ахсаана ааспыт сылтан 8 киһинэн эбиллэн, 6260 киһиэхэ тийбит, оло истрэригэр 1950 пенсионер үлэлиир, эбэтэр 31,15%.

Пенсионердар уопсай ахсааннарыттан саастара сиппигинэн пенсияҕа тахсыбыт киһи ахсаана 4792 (2016 с. — 4765), доруобуйалара мөлтөөһүнөн пенсияҕа тахсыбыттар — 3052 (309) киһи, иитэр киһини сүтэринэн — 173 (187) киһи, государственной пенсиялаах — 979 (991) киһи, о.и. үлэлиир — 50; госслужащайдар — 10, накопительной пенсиялаах — 1 киһи.

Улуус үрдүнэн пенсия орто кээмэйэ 16093 солк. 61 харчыга тийбит. Ыйга пенсия төлөбүрү улууспутугар 94 мөл. 492 тыһ. 937 солк. эбит. 2016 сылга уопсайа 1150 668 628 солк. суумалаах пенсия, ЕДВ, ЕВ СПН бэриллибит.

Улуус управлениета пенсионердары кытта электроннай ситиминэн үлэлиир, араас өгөнүгү онгортот, сааһырбыт дьону компьютеры туһаныыга үөрэтэр толору кыахтаах эбит. Управление үлэһиттэрэ үлэ күнүгэр киһэ 5 чаастан баҕалаах пенсионердары босхо компьютерга үөрэтэллэр, салгы үөрэтэр былааннаахтар. Үөрөни наадалааһын, туһалааһын нэһилиэнньэ (пенсионердар) сорох араҕата өйдөөн тыстыбат. Ааспыт сылга баара-суоҕа 20-чэ эрэ киһи кэлэн үөрэммит. Сорохтор, тоҕо эрэ, «даарым» дьалайбаттар.

Убаастабыллаах пенсионердар! Бу туруктууттан түргэник тахсыаһын, кэм ирдирин, бэйэбитигэр олус наадалааһын табатык өйдүүбүн! «Даешь — компьютерную грамотность!!!».

И. ИВАНОВ

Үөрэх эйгэтигэр

ТӨРҮТ КУЛЬТУРАБЫТЫН ҮЙЭТИТЭН

Муус устар 13-14 күннэригэр Намнааҕы «Түөлбэ» оҕо киинигэр оҕо-аймаҕы кэрэҕэ, үтүөҕэ, сырдыкка угуйар, дьобуру арыйар аналаах сыл ахсын ытыллар улуустааҕы уус-уран онгоһуктар быыстапкалара буолан ааста. Быыстапканы улуустааҕы үөрэҕири управлениета, «Түөлбэ» оҕо киинэ тэрийдэ. Сылала-сорууга: талааннаах оҕо үлэтин сырдатты, кизн эйгэҕэ таһаарыы, саха төрүт культуратын, искусствотын иитэр-үөрэтэр суолтатын үйэтити уонна үрдэти, төрөөбүт дойдуга тапталы, убаастабылы ингэри, историйтын билэригэр олук уруу, технология учууталларын айар, үөрэтэр үлэлэрин тарҕаты буолар.

Быыстапкаҕа уопсайа 16 оскуола, 2 эбии үөрэхтээһин тэрилтэтэ кыттыны ылла. Барыта 385 үлэ турда. Үлэлэр барыта оруонунан араас тиэмэлээхтэр. Ол курдук бүтүүн Россия үрдүнэн экология, Саха сиригэр эдэр ычат сылын биллэриллэн, онно олоһурут үлэлэр бааллар. Ти-

риинэн, туһунан, сиэлинэн, кумааһын о.д.а. материалынан онгоһуллубут үлэлэр хос аайы кэчигирэһэн туралларын көрөн киһи сэргин сэргиир.

Дьүүлүүр сүбэҕэ И.Е. Винокуров аатынан педагогическай колледж преподавателлэри, уусуран онгоһук маастардара үлэлээтилэр.

Бастакы күн сарсыардаттан регистрация, быыстапканы туруоруу, тэрээһин үөрүүлээх аһыллыта буолла. Эбит кэннэ дьүүлүүр сүбэ үлэлэри көрдө, сыаналаата.

Иккис күн 12:00 ч түмүк наарадалааһын буолла. Ол курдук бочуоттаах маннайгы миэстэҕэ И.Е. Винокуров аатынан Хатын Арыс оскуолатын хамаандата таҕыста. Иккис миэстэ И.С. Гаврильев аатынан Намнааҕы 1 №-дээх оскуола, үһүс Партизан буоллулар. Кыайылаахтары наарадалаатылар, чистээтилэр.

Аксинья ТАТАРИНОВА

Ылалы улуустарга

Бу күннэргэ Ытык Күөлгэ олус сэргэх тэрээһин буолан ааста. Биир дойдулаахпыт, Саха сиригэр норуодунай хуудоһунньугун урдук аатын ылбыт, киэн гуттар биир дойдулаахпыт Гавриил Петров айар быыстапкатын аста.

Кыратык ааспыт ахтан суруйдааха, манньк: Саха сирэ нуучча судаарыстыбатыгар киэрэринэн, протоиерейинэн улууспутугар тагара үөрэхтээбэ Димитриан Попов анаммыта. Киини духовенство үрүн эйгэтин ылынан, оҕо-уруу салдаары, төлкөгүн Тааттаҕа түстээбитэ. Татыарыйбат талааннары таһаарыт Таатта сирэ-уота киини сыдыаннарын үөскэтэригэр ныйыссан от, көй салгын буолбута. Киини олобун салдааччыта – Саха сиригэр ойуулуурдунунуур искусствонун төрүттээбит, Саха сирин бастакы

риил Гаврильевич айылҕаттан уруһуйдуну буолан, учууталлыгы быырын тэҥгэ тутан, уруһуйдуур. Гавриил живопись, графика көрүгүнэрин дөгиттэр баһылаабыт хуудоһунньук буолар.

Талааннаах киини, чуолаан хуудоһунньук – изиини кулута. Бу дьобурун өбүгэлэриттэн бэриллибит удьуор үлэһит дьонтон утумнаан, кыахтаахтык илдэ сылдыар. Гавриил Гаврильевич республика, Россия улахан куораттар айар быыстапкаларыгар ситимнээхтик, ситиһиилээхтик кыттар. Киини – уһуйааччы. Күн бүгүн биир дойдулаахпыт – «Азия оҕолоро» фонда стипендиата, учууталлар учууталлара, СР үөрэтириитин туйгуна, СР үтүөлээх учуутала, Россия орто анал үөрэхтээһинин бочуоттаах үлэһитэ, Россия хуудоһун-

Улуус нэһиликтэригэр

Кулун тутар 31 күнүгэр Чурапчы Төлөйүттэн баһылык Аммосов Николай Иннокентьевич салайааччылаах 11 киһилээх делегация Үүнэргэ Чурапчы көһүүтүн кыттыылаахтарын Мэнэ өйдөбүннүк таһыгар сибэки дьөрбөтүн уурда, Н.П. Ширяев «Маяк» бааһынай хаһаайыстыбатын үлэтин-хамнаһын билестэ. Сэргэлээххэ оскуоланы, оҕо саадын көрдүлэр. Кулуупка остуол тула олорон, 2 Хомуустаахха баар Захаровтар аймактарын, Мария Дмитриевна уонна Владимир Николаевичи, кытта билсэн-көрсөн бардылар.

Нэһиликтит убаастанар олохтооҕо, Чурапчыттан сыдыаннаах Пестрякова Лидия Егоровна – Үүнэр кыһа, киинигин презентацията буолла. Максимова Матрена Ивановна,

эдьийбит Захарова Матрена Александровна киини дуунатын таарыйар ыарахаттары көрсүбүттэрин кэпсээбиттэрин долгуйа иһиттибит. Ол курдук биһиги аймактарбыт, Захаровтар, Чурапчы көһүүтүн ыар камин кыттыылаахтара буолаллар. «Үүнэр» совхозка үлэлээн-

АЙМАҒЫНАН БИЛСИЭХТЭРЭ

хамсаан, онтон салгыы 2 Хомуустааҕы иккис дойдун оҕостон олохсуйбуттара. Билигин Захаровтар халыг аймах буоллубут.

Бу сайын Төлөй Ытык киһитэ А.С. Бродников уонна Төлөй сурукка-бичиккэ кирибитэ 250 сылын, көһөрүллүү содулуттан эстэн баран, сангалы сөргүтүллүбүтэ 25- сылын, көһөрүллүү 75-сылын бэлиэтир улахан ыһаахха Төлөйтөн төрүттээх Үүнэргэ олохсуйбут ыччата, аймактара, бары өбүгэлэрин сиригэр, Төлөйгө, аны сайын ыалдыт буолан, хаан уруу аймактарын кытта ыкса билсиһиэхтэрэ.

А.И. ПРОТОПОВА,
2 Хомуустаах

ӨБҮГЭЛЭРИН СУОЛЛАРЫНАН

норуодунай хуудоһунньуга, этнограф, чинчийээчи, фотограф Иван Васильевич Попов буолар. Киини Тааттатын сирин, олобун-культураһын, сиэрин-туомун үйэтиги эҥэ сөбүмөр үлэни ыһыпта, үлэлээбитэ. Хаартыскаларга түһэрэн, саха норуотун олобун-дьаһаһын көрдөрөн үлэтин өссө бигэрэһиптэ. Браах Германия курдук омук сиригэр малы-салы, хаартыскалары бытан, фондаҕа киллэртэрэн үйэтиһиптэ. Онон, Таатталар, Аан дойдуга сырдатыллан, бөдөн музейдар фондаларыгар өбүгэлэригэр барахсаттар мөссүөннэрэ, тутта сылдыбыт маллара-саллара баарыттан үөрэбит, киэн туттабыт.

ньуктарын сойууһун чилиэнэ, СР норуодунай хуудоһунньуга. Бу ааттар киини киһи, үлэһит, хуудоһунньук быһыгытынан көрдөрүллөр.

Быыстапкаҕа хуудоһунньуктар сойуустарыттан, Саха сирин хуудоһунньуктарын сойууһун өр кэмгэ салайыт, Россия үтүөлээх, Саха сирин норуодунай хуудоһунньуга Юрий Спиридонов, Россия үтүөлээх, Саха сирин норуодунай хуудоһунньуга Эдуард Васильев, живописец Галина Окоемова, ювелир Александр Манжурьев ыалдыттаатылар.

Хуудоһунньук айар быыстапкатын төрөөбүт Ытык Күөлүгэр иккис төгүлүн ытар. Ол курдук, бу иннинэ 2013 с. «Ахтылданнаах Тааттабар тапталым» быыстапканы туруоруота. «Быйылыгы быыстапкабар сана үлэбинэн эһэбин, И.В. Поповы уруһуйдаатым. Эдэр сылдьан Санкт-Петербурга үөрэммит уонна сааһынан олоор мөссүөннэрин». Бу үлэ диптих буолар. Үс өңү туһаным. Олус уустук уруһуйдааһын. Дэйгис киһи ылыммат нымата эбит. Биир үлэм «Ини-биилэр», 2009-2017 сс. усталарыгар онордум. Иван, Иннокентий, Пантелеймон, Николай Поповтар олус кэрэхсэбиллээх, уустук олобу олорон ааспыттара. Удьуор дьоммун үйэтиги өссө 1978 с. бэйэм мөссүөммүн (автопортрет) уруһуйдаабыһым кэннэ, быһаары ылыммытым. Таатта бэтэрээннэрин үйэтиһипт харгынабын сөбүлээн көрөллөр. Манна аҕабын, Г. Петровы, М. Соровы, Д. Павловы, С. Протопоповы, Н. Лазаревы, Н. Макаровы уо.д.а. тутатына биллэллэр. Уруһуй үйэлэр кирииллэрин көрдөрөр, үрүн-хара өңүнэн саҕаланан, харгына анарыттан өңөнөн эйэлээх олобу көрдөрөр. Ааспыт быыстапкабар Тааттам харгына галереятыгар триптихпин бөлөхтөөбүтүм. Ийэм, аҕам, эбэм мөссүөннэрин».

Иван Васильевич оҕолоро, сиэннэрэ, олобун салдааччылары, күн бүгүн да искусство курдук көрө эйгэбэ Саха сиригэр, нэлэмэн киэн Россия ойуулуурдунунуур искусствотын сайдыгытыгар үлэлээбиттэрэ, үлэлиллэр. Ол курдук, ССРС хуудоһунньуктарын сойууһун чилиэнэ, СР искусствотын үтүөлээх деятеле, живописец, скульптор, косторез Иван Иванович Попов, Иван Иванович уолаттара Иван, Гаврил Поповтар уонна бүгүгүнү анал быыстапка хаһаайына, эһэтин Иван Васильевич үрдүк аатын бигэрэһиптэ. Саха сирин норуодунай хуудоһунньуга, «Өбүгэлэри суолларын» анал быыстапка хаһаайына Гавриил Гаврильевич Петров буолаллар.

Гавриил Гаврильевич улууспут киинигэр, Ытык Күөлгэ, 1949 с. күн сирин көрбүтэ. Ахсыс кылаас кэнниттэн Дьокуускайдаагы художественнай училищаны бүтэрбитэ. 1971-1973 сс. Дьокуускайга оҕо музыкальнай оскуолатыгар үлэлээбитэ. 1974 сыллаахха дойдутугар оҕо музыкальнай оскуолатыгар художественнай кылааһы астаран, 1982 сылга диэри үлэлээбитэ. Онон Тааттаҕа, чуолаан Ытык Күөлгэ, художественнай кылаас киини туруоруу туһунан, сүүрүүтүнөн аһылыбыта. 1983 сыллаахха Уһук Илинни искусство институтугар үөрэнэ кирибитэ, 1989 сылтан Намнаагы педагогическай училищеҕа, колледжка күн бүгүгүнэ диэри уруһуй преподавателинэн үлэлиир. Гав-

риил Гаврильевич айар быыстапкатын төрөөбүт Ытык Күөлүгэр иккис төгүлүн ытар. Ол курдук, бу иннинэ 2013 с. «Ахтылданнаах Тааттабар тапталым» быыстапканы туруоруота. «Быйылыгы быыстапкабар сана үлэбинэн эһэбин, И.В. Поповы уруһуйдаатым. Эдэр сылдьан Санкт-Петербурга үөрэммит уонна сааһынан олоор мөссүөннэрин». Бу үлэ диптих буолар. Үс өңү туһаным. Олус уустук уруһуйдааһын. Дэйгис киһи ылыммат нымата эбит. Биир үлэм «Ини-биилэр», 2009-2017 сс. усталарыгар онордум. Иван, Иннокентий, Пантелеймон, Николай Поповтар олус кэрэхсэбиллээх, уустук олобу олорон ааспыттара. Удьуор дьоммун үйэтиги өссө 1978 с. бэйэм мөссүөммүн (автопортрет) уруһуйдаабыһым кэннэ, быһаары ылыммытым. Таатта бэтэрээннэрин үйэтиһипт харгынабын сөбүлээн көрөллөр. Манна аҕабын, Г. Петровы, М. Соровы, Д. Павловы, С. Протопоповы, Н. Лазаревы, Н. Макаровы уо.д.а. тутатына биллэллэр. Уруһуй үйэлэр кирииллэрин көрдөрөр, үрүн-хара өңүнэн саҕаланан, харгына анарыттан өңөнөн эйэлээх олобу көрдөрөр. Ааспыт быыстапкабар Тааттам харгына галереятыгар триптихпин бөлөхтөөбүтүм. Ийэм, аҕам, эбэм мөссүөннэрин».

Гавриил Гаврильевич айартуар былаана, баҕата элбэх, ону кытары биһиги, биир дойдулаахтара, сана үлэлэри аны да көрүөхпүт диэн кэтэһэбит.

Вера КАНАЕВА,
Тааттатаагы харгына галереятын сэбиэдиссэйэ

Үөрэтири эйгэтигэр

Кулун тутар 31 күнүгэр «Түһүлгэ» сынньалаҥ киингэ Е.М. Шапошиников аатынан Хамаҕатта орто оскуолата тэрийиитинэн олохтоох суруйааччы, Саха республикатын үөрэхтээһинин систематын бочуоттаах ветерана, Учууталлар учууталлара, РФ үөрэтириитин туйгуна, Саха сирин суруйааччыларын союһун чилиэнэ В.В. Уһунуускай-Сэки 85 сааһыгар аналлаах республикатаагы ааҕылар алтыс төгүлүн буоллулар. Бу ааҕылар сүрүн сыаллара: В.В. Уһунуускай-Сэки айымньыларын киэн аранҕа тарҕатыы.

Ааҕылар 2008 сылтан ытыллылар. Урукку сылларга алын сүһүөх кылаас үөрэнээччилэрэ кыттар эрэ буолахтарына, быйыл 1-11 кылаас үөрэнээччилэрэ хоһоон, үгэ ааҕытыгар күрэхтэстилэр. Ленский оройуон Бэчэнчэ нэһилиэгиттэн, Дьокуускайдаагы Саха национальнай гимназияттан, 38 №-дээх оскуолаттан, Нам улуһун 17 оскуолатыттан, барыта 162 оҕо күөн көрүстэ. 105 нүөмөр көрүлүннэ. Дьүүлүлүүр сүбэ састаабыгар үлэлээтилэр: Н.В. Макарова,

Сурт кэриэстээх, отох төгүргэстээх

Муус устар 8 к. бэрт интэриһинэй тэрээһингэ сырытыым. Ыҥырыы сурукка «Эһигини муус устар 8 күнүгэр Дьокуускай куоракка ытыллар, төрдү-ууһу үөрэтэр, үүнэр көлүөнэбэ тиэрдэр, ситими салгыыр Ала ууһа Атамай төрүттэммитэ 125 сылыгар аналлаах «АЛА УУҔУН» күнүгэр ынырабыт!», - диэн суруллубут.

Үйэлэри угуордаабыт үһүээннэр кэпсииллэринэн, история докумуоннара бигэрэ-тэллэринэн, Атамай улууһа XVII үйэбэ нууччалар Саха сиригэр үктэниэхтэриттэн, дьаһаах хомуйан барыахтарыттан баара биллэр эбит. Онтон икки үйэ усталаах туоратыгар уларыйы-тэлэрийи түмүгэр 1892-1893 сс. билинни Атамай нэһилиэгэ үөскээбитин туоһулуур архыып докумуоннара бааллар. Сэбискэй былаас сылларыгар Саха сирин оройуоннаһын ытыллыбыта. Ол түмүгэр 1931 с. хас да улуус сирин-уотун киллэрэн, Горнай оройуона тэриллит, Атамай нэһилиэгэ онно кирибит.

Атамай нэһилиэгин историятын чинчийи түмүктэрин туһунан Нам улуһун историко-этнографическай музейын кыраайы үөрэтээччигэ И.З. Кривошапкин, Атамай нэһилиэгиттэн төрүттээх кыраайы үөрэтээччи Н.И. Аввакумов киини кэрэхсэтэр, итэҕэтэр курдук кэпсээтилэр. Киинилэр Атамай нэһилиэгин историята историктарынан да, кыраайы үөрэтээччилэринэн да чинчийлэн, сааһыланан эрэрин эттилэр. Н.И. Аввакумов кэпсэтин арыый кэнэтэн, са-

КИЭН АРАҢҒАҒА ТАҔААРАБЫТ

СР үөрэххэ уонна билимгэ министиэристибэтин эбии үөрэхтээһин уонна оҕо тэрилтэлэрин сайдыытын республикатаагы киинин директорун солбуйааччы, А.Д. Сергеева, улуустаагы үөрэх управлениетын иитэр үлэбэ уонна эбии үөрэхтээһин отделын сүрүннүүр специалиһа, К.К. Попова, улуустаагы Н.М. Рыкунов аатынан киин библиотека ааҕааччыны кытта үлэ отделын сэбиэдиссэйэ, «Отуу уота» түмсүүтүн суруйааччылар А.Г. Дунаев, И.А. Бубякин-Чөһөчөк, В.В. Уһунуускай-Сэки киийитэ, ХСФЛ социальнай педагога Л.Д. Ушницкая, оскуолабыт саха тылын уонна литературатын учуутала И.Н. Дьяконова. Киинилэр айымньыны толоруу маастарыстыбатын, ааҕааччы айымньы ис хоһоонун арыыйытын, тылын-өһүн, таҥаһын-сабын сыаналаатылар. Кыайылаахтары 1-2, 3-4, 5-11 кылаастарынан бөлөхтөрө арааран быһаардылар. Ол кур-

дук, бөлөх аайы 1 – 1 м, 2 – 2 м, 3 – 3 м уонна «Мунутуур кыайылаабыт» таһаардылар. Маны таһынан, «Кэскиллээх ааҕааччы», «Дорҕоонноохтук ааҕы», «Көрөөччүлөр биһирэбиллэрэ», «Умсулданнаах уобарас» анал ааттар бэлиэтэннилэр.

Биһиги оскуолаттан Попова Дайаана (7 кыл., сал. Корякина М.П., Дьяконова И.Н.) – 2 м, Винокурова Нарыйаана (7 кыл., сал. Корякина М.П., Дьяконова И.Н.) – 3 м, 5 кылаас бөлөбө (сал. Николаева А.П., Дунаева Е.А.) – 3 м, 10 кылаас бөлөбө (сал. Колмогорова М.Р., Новгородова У.Г.) – «Дорҕоонноохтук ааҕы» анал бэлиэтин, Абрамова Алина (1 кыл., сал. Федорова М.И.) СР үөрэххэ уонна билимгэ министиэристибэтин анал бириһинэн наҕараадаланньылар уонна 2 кылаас бөлөбө (сал. Захарова С.А.) – «Мунутуур кыайылаах» үрдүк аатын сүктэ.

Яна ПЕТРОВА,
Хамаҕатта орто оскуолата

УРУККУНУ УМНУМУОХХА

халар хантан да көһөн кэлбэтэх, олохтоох омуктарбыт диэн биэҕ санааҕа кэлбитин эппитэ сэргэхтик иһилиннэ. Киини саха ойууннардаах, удаҕаннардаах уонна отоһуттардаах буолан, маннькыйыс усулуобуйаҕа ууһаан-тэнийэн олорбут диэн түмүккэ кэлбит. Саха сирин 1200 ойуунун аатын-суолун киллэрэн, киингэ суруйан «Бичик» киингэ кыһатыгар бэчээккэ биэрбитин иһитиннэрдэ.

«Саха сирин хотугу норуоттарын генеалогияларын уонна этнологияларын научнай-чинчийэр институт» общественной тэрилтэ дириэктэргэ К.И. Аргунов манньк хабааннаах үлэ 11 улууска бара турарын иһитиннэрдэ. Бу олус наадалаах үлэ сөпкө уонна түргэн тэтимнээхтик барарыгар нэһиликтэргэ научнай үлэһиттэри сыһыарар туһалаах буолуоһун эттэ.

Саха норуодунай поэта, Ил Дархан сүбэһитэ Н.И. Харлампьева аҕата Көдөһүттэн, ийэтэ Улуу Сынһыттан төрүттээхтэрин, онтон Маған сэлиэннэтигэр олорбуттарын этэн туран, киини төрүттэринэн Атамай буоларын тоһоҕолоого. Наталья Ивановна биһиги сахалар билингэ диэри хантан хааннаахпытын, кимтэн кииннээхпитин көрдөнөрбүтүн атын омуктар бэлиэти көрөннөр хоһоонноругар суруйбуттарыттан бастаан өһүргэниэх курдук буолан баран, кырдык даҕаны онук эбит диэн түмүккэ кэлбитин кэпсэттэ. Төрдү-ууһу үөрэтэр, үүнэр көлүөнэбэ тиэрдэр, сити-

ми салгыыр наадалааһын эттэ. Сир-дойду барыта историялаах. Н.И. Харлампьева Атамай (Ала ууһун) историятын үөрэтэн истэх аайы киини дойдун сайдыытыгар Боотурускай улуһунтан итэҕэһэ суох бэйэтин кылаатын киллэрибитэ дирибит олохтообун эттэ.

Кэпсэтигэ кыттыбыт республикатаагы 3-с нүөмэрдээх балыһа музейын сэбиэдиссэй П.А. Семенов кылгастык Ойуун ууһа нэһилиэгтэн (Атамайтан) төрүттээх Саха АССР доруобуйа харыстабылын бастакы наркома Е.Г. Федоров (1930-1934) үлэтин-хамнаһын сырдатта. Доруобуйа харыстабылын тиһигэ бөбөр-гүүрүгэр, сайдыытыгар киллэрибит улахан кылаатын учуоттаан Республикаатаагы 3-с нүөмэрдээх балыһа Евграф Григорьевич Федоров аатын иҥэрэргэ туруорса сылдыаларын эппитин муһубут дьон сэргии иһиттэ.

Атамайтан 101 сыл анараа өттүгэр арахсыбыт Маймаҕа сэлиэннэтин баһылыга Егоров А.И. бүгүгүнү киэн кэпсэтилээх мунһах сүрүн тосхоллорун арыһах тылынан этэн кэбистэ: «Уруккуну умнумуохха, билингинэн олооруохха, сарсын-гыны санаахха!».

«Төгүрүк остуол» 3 улуус, киинлэр 12 нэһиликтэрин уонна Дьокуускай куорат уокуругун Маған сэлиэннэтин баһылыктара салгыы бииргэ үлэлээһин дуоҕабыргар илии баттаһыһынан түмүктэннэ.

Валерия НИКОЛАЕВ,
Дьокуускай к.

Кэрэ эйгэтигэр

Муус устар 15 күнүгэр Хатырык нэһилиэгэр дьоро күн үүннэ. Ол курдук, сахалык өйдөөх-санаалаах, ураты дьобурдаах, талааннаах Мария Никитична Пинигина — Сыдыаайа бэйэтин тула биир санаалаах, ырыа-үнкүү аргыстаах дьону түмэн, киэн төлкөлөөх түһүлгэни тэниэн, эт тигилэринэн элэтэ сүүрэн, эридьиэстээҥи хапсыһан, өбүгэ үөрөбүн өрө тутан, дьонугар-сэргэтигэр тарҕатан, түмэн, дьон-сэргэ билиинитин, сыанабылын ылан, 2012 сыл муус устар 9 күнүгэр «Оһуохай» түмсүүнү тэрийбитэ 5 сылын туолла.

АЛГЫСТААХ ОҔУОХАЙ!

публикаҥа тарҕатааччылар, уһуһааччылар, ытык «Аар-Дархан» этээччилэр уонна Саха сиригэр оһуохайын үгүөлээх этээччилэр Светлана Сивцеваны кытта кэлэн эбэрдэлээтилэр, бэйэлэрин ситиһиилэрин билиһиннэрдилэр. Намтан «Энсиэли» оһуохай түмсүү (сал. Татьяна Евсеева) эбэрдэлээх тэрийбитэ 5 сылын туолла.

Нэһилиэкпит баһылыга Алексей Пинигин «Оһуохай» түмсүү нэһилиэккэ ураты улахан суолталааҥын бэлиэтээн ту-

ран, эбэрдэтин, бэлэҥин тиэртэ. Салгыы тэрилтэлэр салайааччылары тыл эттилэр. Саҥа тэриллибит «Арчына» фольклорнай бөлөх (сал. Е. Ефремова) уонна үнкүү бөлөҕө (сал. Л. Колодезникова) музыкальнай эбэрдэлэринэн тэрээһини киллэрдилэр.

Саха омок саргыта салаалынын! Ураанхай омок уйгута уһаатын! Оһуохай түмсүүбүт уруйа улаатын!

Айхаллан, алгыстаах оһуохай! Саханы саха дэппит оһуохайбыт, туругур!

Альбина КУЛИЧКИНА, хаһыат общественной корреспондента

Саха сирэ Россия састаабыгар киирбитэ 385 сылыгар

Быйыл Саха сирэ Арассыһа судаарыстыбатыгар холбоспуга 385 сыла буолбут. Бу маньык холбоһуу бэлиэтэһинэ 1957 сыллаахха биһиэхэ, К. Маркс аатынан колхуоска, «Саха сирэ Арассыһа судаарыстыбатыгар көнүл өттүнэн холбоспуга 325 сыла» диэн үрдүк үбүлүүй улахан бырааһынныкыга буолбута хайы-сах 60 сыл буолбут эбит дии. Бу туһунан кыратык сырдатыйым...

ҮРДҮК ҮБҮЛҮӨЙ

родов В.П., сэбиэт бэрэссэдээтэлэ Рехлясов Иннокентий Иннокентьевич уонна мин, комсомол сэкирэтээрэ (партком тэриллэ илигэ) буоламмыт райкомга тийиҥиҥи. Таһырдыа сыыр үрдүгэр дьон бөҕө муһунна. Оно турдаһытына куораттан лүөккүбэй массыналарын элбэх киһи кэллэ. Биир сүрдээх төрөл киһи баар, дьону саннынан куотар. Ол Соһуус Үрдүкү Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Лобанов Павел Павлович диэн эбит. Кинини кытта Арассыһы Үрдүкү Сэбиэтин солбуйааччы (Иккис) бэрэссэдээтэлэ Беспалов Николай Николаевич, кинилэр арыалдыгытара: СӨ үрдүкү салайааччылар, оройуоннар салайааччылар, үлэ дьоруойдара уонна Арассыһа уобаластарыттан ыалдыттар. Мустубут дьону бырааһынныгынан эбэрдэлээтилэр уонна ыҥырыллан райком мунһахтыыр саалатыгар киирдилэр. Саала тобус-толору симилинэ. Оно Баһылай Бөтүрүөбүс (итинник диирбит): «Саха сирэ Арассыһа судаарыстыбатыгар көнүл өттүнэн холбоспуга 325 сылын биһиги колхуоспут бырааһынныктыырыгар күндү ыалдыт буолун, ыҥырабыт!» — диэн эттэ. Ыалдыттары арҕаа айа суолунан батыһыннардыбыт. Туорааһыҥа, суол икки өттүгэр турар тииттэргэ тардыбыт эбэрдэ былакаат аһыннан бөһүөлөккэ киллэрдилэр. Оччолорго билиҥни курдук ураатаан көрсүһүү суох, дьон мэнээх өрө көппөт кэмэ.

Сурт кэриэстээх, өтөх төнүргэстээх

ҮӨДЭЙДЭР ҮЙЭЛЭЭХ ҮЛЭЛЭРЭ

Ааспыт 2016 с. үөдөйдөр икки кинигэни таһаарбыттарын көрөн сэргэтим. Нэһилиэк историятын уонна бэйэлэрин чулуу киһилэрин биллиилээх композитор Зырянов Василий Алексеевич туһунан. Ону Үөдөй бастыҥ дьонноро, учууталлар, кэргэнни Алексей Дмитриевич, Евдокия Кононовна Яковлевтар. Мин Үөдөйтэн тэйбитим эрэри, Алексей Дмитриевичи билэбин. Кини - 15 оҕолоох Яковлевтар хомуйан таһаарбыттар оҕолоро. Эдэр эрдэбиттэн ситиһиилээхтик үлэлирин истэбин. Кини тэрийбит түмэлигэр биридэ сылдьан турардаахпын.

Алексей Дмитриевич төрөөбүт Үөдөйин историятын дириҥник үөрөспүт, дойдутун дьонун-сэргэтин үйэтигигэ үгүс үлэни ыһыптыт, дьын патриот буолар эбит дии сыаналаатым. Үөдөй историятын олох былыргыттан саҕалаан, булбут матырыйаалын олус сөпкө танан, олус интэриэһинэй кинигэни таһаартарбыт.

Бу кинигэни аахпыт, үөрөспүт киһи, ама, Үөдөй туһунан элбэҥи биллим дээ суоҕа дуо?

Евдокия Кононовна Зырянов В.А. олоҕун, үлэтин туһунан сиһилии суруйбут, ахтыы бөҕөтүн хомуйбут. Ордук кэрэхсэбиллээҕэ — Василий Алексеевич ырыаларга айбыт матыһтарын, атын музыкальнай айымньыларын ааттарын барытын киллэритэ буолар. Эссө Василий Алексеевич хас да ансаамбылы, хорү тэрийэн элбэх сылларга үлэлэспитэ, дойдутун дьонун культурата үрдүүрүгэр үтүмөн үлэни ыһыпта киһини сөхтөрөр. Атын нэһилиэккэ кытта баран ансаамбыл тэрийэрэ эмиз киһи эрэ ылсыбат үлэтэ буоллаҕа.

Аны мантан антах кини ырыаларын мелодияларын уонна атын айымньыларын ноталарын кинигэ онгоруу таһаартарар буоллар, кини айбыт айымньыларга өлбөт-сүппэт үйэлэниэ этилэр уонна дьон-сэргэ ыллаан, оонньоон саха музыкага сайдытыгар бигэ тирэх буолуо этэ.

Биир кэрэхсэбиллээҕэ — үөдөйдөр бу кинигэҕэ биллэр-көстөр дьонноругар серия олохтообуттара буолар. Бу саҕалааһын тохтоон оҕорор олус сыралаах үлэ. Ыраах да олордорбун, Үөдөйим дьонугар ити курдук бары түмсөн, чөл олоҕу тутуһан, айар-гутар үлэлэрэ салгыы сайдарыгар ис сүрэхпиттэн баарабын.

Вера Григорьевна СОЛОВЬЕВА, Ньурба улуунун уонна Бордон нэһилигин бочуоттаах олохтооҕо, Маалыкай

Үтүө үгэстэри сөргүтүөбүн!

САХА ЫНАҔА, САХА САРГЫТА

Былыр-былыргыттан саха омуга саха ынаҕын, саха сылгытын иитэн тыһыс кыһыммыт томороон тымныгытын, өгүүрүк куйаастаах, киһини олордубат да, туруорбат да кыймалас кымаарбытын тудулан, мэччийэн аһаан кылгас сайыммытыгар торолуйан, саханы саха оҕорбут саха ынаҕа барҕа баайыт, үгэр таһаарыт буолан кэллээҕэ. Цивилизация балысханньык киирэн, саха боруода ынаҕын сүтэрэн эрэбит, омок омок буолар утуорун хамсатар суолга киллэрдэ дииргэ тийиҥиҥи. Тыва ыалыгар ыччат сүөһүнү иитиити, тэниити саҕаланна. Билигин салайан олодор республика салалтата тыва сиригэр улуустарын уонна нэһилиэктерин баһылыктара, үтүө онгорор тэриллиилээх хаһаайыстыбалартан уратыларга ынахтары барыларын саха оҕустарын тонороллуттун сизмэлэринэн сизмэлэһини уонна оҕустарынан саптарыны бүтүүн ыыттаран, саха сүөһүтүгэр булгуччу төннөр наада буолла. Уонунан сылларга ману тутуһан, 40-50 сылынан тыва ыалын сүөһүтэ 100% сахатыгар төннүө, оччотугар Саха сиригэр сүөһүнэн, сылгынан сирбитин толору туһанар кыахтаныхпыт, сүөһүбүт тийиһинэн, туйаҕын сири бэйэтэ тупсарыа, киһи техниканан ууну көрөн, быһыттаан нүөлсүтэн, өртөөн, дулбатын, талаһын астаран, элбэх сыллаах от ыһан, бүтэйдээн сүөһүбүтүн муһутуур элбэтэр кыах бэйэбитигэр баар буолуоҕа. Тыва сиригэр саха дьонно үлэлээх-хамнастаах да буолуох этибит. Билигин баар биһиги, 70-80 саастаах аҕа көлүнэ дьон, саха ынаҕын кытта доммутугар хотонго тымтык тутан улааппыт буоламмыт, үүт-эт хантан кэлэрин билэн улааттахпыт. Тыва сиригэр ыччаты сүөһүттэн тэйтиити саха омуга сайдарыгар олус улахан омсолуох, удьуор утумун тэйтиитигэ тэннээх. Саха сиригэр улуустарыгар нэһилиэктер оскуолалара бары агропрофилерованнай хайысхалаах буолуохтаахтар. Оскуола оҕото бэйэтэ үүннэрбит оҕуруотун аһын, бэйэтэ иппит сүөһүтүн эгин итии аһылыгар бэлэмниирин оскуола коллектива быһаарыахтаах, техника толору баар, салайаахха-дьаһаайаахха, эппитиниһи туруоруохха эрэ наада, оҕо үлэлэбигинэн тухо да буолбат, сатаан көбүлүөххэ эрэ наада. Тыва оҕото барыта оскуолаттан идэлээх буолан тахсар үтүө үгэтин төнүннээр наада.

1938-39 сс., Нам улуунугар ынах сүөһү боруода культурнай элбэх үтүө бизрээр холмогор боруода кэпэ илигинэ, 38 тыһ. саха боруода ынах сүөһү баара, билигин 11,9 тыһ. иитиллэн турар. Былыр дьоммут көлөнөн уонна токур хотуруунан итиччэ ынах сүөһүнү иитэн олордуттар, киһи кыбыстыан сөп курдук, билиҥни техника үйэтигэр. Кинилэр сүөһүнү сайылыкка, күһүнүгү отторго, кыстыкка кииригэр диири айылбаттан аһаан уйар, төлөһүйэр кэмин олус таба туһанан, үчүгэй туруктаан кыстыкка киллэрэллэр, төрүөт диири ыан үтүгүн толору туһаналлара. Саха ынаҕа төрүүр-уһуур сааһын 30 сылга тэнниллэрэ, байтаһын ынах 150-160 кг үрдүк хаа-чыстыбалаах ыраас эти ортотунан бизрэр. Улуунунан саха боруода ынаҕар төннөрү ыҥырыты таһааран, былааннаах үлэни ыытан эки барыстаах боруода буоларын көрдөрүөбүн. Ханна бааргыттыт, Саха сиригэр зоотехниктара? Үүтэ аҕыах, эмийэ кытаанан диин омсолуомон. Сайынны ныйрэйэ супту оборон үтүгүн төлөһүйө, кыһынын автодойка ынах үтүгүн хаалларбата чактыт. Саха ынаҕын сүтэрбэт туһугар көхтөөхтүк турунуоһун. Саха ынаҕа саха омугун барбардыа. Саха ынаҕа, сылгыта мэччиэргэ үтүрүһсүбэккэ, үйэлэри унуордаан ууһаан көллөхтөрө. Сылгы бараксан ханан аһыыр сиригэр кыһын устата үстэ туһанан аһар, ол тухары аһылыгын булунар буолан туругун ыһыктыбат. Ыҥырыны сэгээрээччилэр, бааргыт дуо? Көх-нэм буолун.

Данил ПАХОМОВ, Нам улуунун, Маймаҕа, Таастаах, Хатырык Ытык кинигэ

Сарсыарда сэрии ветерана Иванов Иван Данилович суопардаан, «Победа» массынабытынан бэрэссэдээтэлбит Кайго-

Бу күһүн этэ. Үрдүк солоохтор Москубаттан кэлэллэр диин түбүк бөҕө үһсүһүт. Суолбут онгхойун-аҥхайын бур оутан көннөрбүппүт. Тыва хаҕдарыт буолан, сэдир онугар киэн спортплощадкабыт киири ааркатыгар сэлэли харыйалары аспыһыт. Түрүбүүнэ онгоһуллубута эгин.

Бырааһыннык үөрүүлээх чааһа түрүбүүнэттэн кыйыы-хотуу тыллардаах, этиилээх саҕаланна. Ыччаттар ырыа-тойук, үнкүү-битии доһуһуолаатылар, оһуохайынан түмүктэннэ. Ити кэнниттэн ыалдыттары бырааһыннык остоулугар ку-

МААРКАП Дьарааһын

Анаары

Бу икки сылга быыбардар буолан сэргэхситэр кэмнэрэ иһэр. Судаарыстыба харчыта хамсыра буолуо. Быыбартан олохпут тупсан да барбар, күүмүт, ыйбыт ким буоларыгар кытыһан күннээҕи сонун буолан, истибэтэххин истиэҕин, сорох кирилизс онгостон дабайыа, боростуой дьон араас партиялартан турбуттары дуулайыа истиэхтэрэ, бэйэлэрэ быһаарсар дьон дьон туораан биэрэн, быыбарды да кэлиэхтэрэ суоҕа. Аһыах сылтан бэттэх праймериз дьон албас үөскээн, партиядар тус-туһунан праймеризтыыллара көнүллэнэн, дьону быыбарды урнаҕа тийиэллэрин улаханник мэйһидээтэ. Ити партиядан араас кандидатка туруоруу элбэҕи оҕуста. Аны кандидаттар быыбарга турунан баран, партиядарын уларытталара, эмиэ киксии курдук көстөр. Холубур, ааспыт быыбарга Тумусов «Сизрээх Арасыйа» партията өссө элбэх куолаһы ылыахтаах этэ, өскөтүн бэйэтэ партията суоҕа буоллар. Парти-

БЫЫБАРГА КЫТТЫЫ ТОБО АҢЫААТА?

янан кирисии кандидаты куолаһыларын сарбылар. Партия дьон бөлөхтөһүү буолар, ону норуот сөбүлээбэт. Ол иһин быыбарга кыттыы аһыһыр.

Арасыйа партия судаарыстыбаны тутан олоороочулар партиядара, онон хамнастаан, иитэн-аһатан, үлэнэн хааччыйан олорор дьонун чэпчэкитик бэйэтигэр тардар. Чиэһинэй быыбар иһин праймеризинан, партиядан буолбакка, нэһилиэнньэ мунһабынан кандидаттары туруоран, баҕар, 20-30-ча да буоллуннар, көнүл быыбар буолуон наада. Бу мин көнүл санаабын суруйабын. Онтон бэрэстэбиитэллээх орган, депутаттар баһылыгы талалларын утарабын. Ону эрдэ суруйан турабын. Норуот куолаһыгар бырабын быһыман, ол-бу партияга түмсүбүтэ буолан, ордук-хоһу праймериз эһин дьон хос быыбардары ыһтар наадата суох.

Хаһыаттан аахтаахха, эр-

дэлээн, Мэнэ Хангаласка муус устартан улуус баһылыгар праймериз испиһэҕин таһаардылар. Дьиннээх быыбарга 60%-ны быыбардатан, 25-28%-ны ылан кыайыт аатырыахтара, онтон нэһилиэнньэ 40%-на урнаҕа кэлиэ да суоҕа. Ааспыт быыбардар онук көрдөрөллөр. Очтотугар нэһилиэнньэ 70%-на утарбыт эбэтэр олох кэлбэтэх курдук көстөр.

Аны хаһыаттарга улуус, нэһилиэк депутаттары аһыа-тыахха дириллэр. Ол сөп, наһаа элбэхтэр, найылаһы буолар. Чэ, ону бэйэбит билэ-көрө, истэ, ааҕа олоһуот. Онтон тохтуум. Информация бары көрүнгөрүнэн кирисии, үөхсүү, тырыта-хайыта тытыһы тыурааттан үчүгэйдик көстөрүнэн, аныгы спектаклары көрөрбүт чугаһаата, онуоха диэри этэннэ тийбит киһи көөчөөн көрүн дуоһуяа истиллиэ эбитэ буолуо.

Константин ЕРЕМЕЕВ, Кыһыл Сыыр с.

БИЛЛЭРИИЛЭР

Сведения о ходе исполнения бюджета, численности муниципальных выборных должностей, муниципальных служащих и работников муниципальных учреждений МО «Хатын-Арынский наслег» за I квартал 2017 г.

За I квартал 2017 года исполнение бюджета МО «Хатын-Арынский наслег» составило по доходам 11 101 493 (Одиннадцать миллионов сто одна тысяча четыреста девяносто три) рубля 11 копеек (21,6% от годового плана), по расходам в сумме 11 034 967 (Одиннадцать миллионов тридцать четыре тысячи девятьсот шестьдесят семь) рублей 69 копеек (21,4% от годового плана).

Численность муниципальных служащих наследной администрации МО «Хатын-Арынский наслег» составляет 7 человек (6,75 штатных единиц), оплата труда с начислениями по состоянию на 01.04.2017 г. составила 1 114 638 (Один миллион сто сорок четыре тысячи шестьсот тридцать восемь) рублей 18 копеек. Численность штатных единиц работников муниципальных учреждений — 31, оплата труда с начислениями на 01.04.2017 г. — 4 130 670 (Четыре миллиона сто тридцать тысяч шестьсот семьдесят) рублей 96 копеек.

Глава МО «Хатын-Арынский наслег» Ю.И. Слепцов

Администрация МО «Ленский наслег» объявляет конкурс на замещение вакантной должности муниципальной службы: главный специалист по юридическим вопросам.

Документы принимаются с

Информация для читателя

Управление Роспотребнадзора по Республике Саха (Якутия) в целях реализации Федерального закона от 27.07.2010 № 210-ФЗ «Об организации предоставления государственных и муниципальных услуг», в соответствии с которым предусмотрено право заявителя на получение государственных услуг в электронной форме с использованием Единого портала государственных и муниципальных услуг, сообщает, что продолжается прием и учет уведомлений о начале отдельных видов работ и услуг в электронном виде через Портал.

Средством информационно-телекоммуникационной сети «Интернет» на Портале (ссылка www.gosuslugi.ru) заявитель может получить полную и достоверную информацию о порядке предоставления указанной услуги, а также направить уведомление о начале осуществления отдельных видов работ и услуг в электронном виде и получить информацию о регистрации уве-

17 апреля по 16 мая 2017 года в администрации МО «Ленский наслег» по адресу: с. Намцы, ул. Ст. Платонова, 28.

Обязательные требования к кандидатам: наличие высшего юридического образования и опыта работы в сфере судопроизводства.

Подробную информацию о конкурсе и перечне необходимых документов можно узнать на официальном сайте администрации www.nam.sakha.gov.ru или по тел. (8-41162) 41-352

ГКУ «Центр занятости населения Намского улуса» приглашает незанятых граждан:

на постоянные, вахтовые и сезонные работы: ООО УК «Колмар», АО «Алданзолото», ООО «Эльгауголь», ОАО «Золото Селигдара», ООО «Таас-Юрхя Нефтегазодобыча»: машинист экскаватора, водитель погрузчика, машинист автогрейдера, водитель бульдозера, водитель автомобиля Белаз, машинист буровой установки горный мастер, слесарь по обслуживанию и ремонту оборудования, слесарь КИПиА, медник, токарь, электрогазосварщик, машинист конвейера, слесарь-ремонтник, слесарь-электрик и другие про-

фессии; Зарплата от 35-164 т.р. оплачивается проезд, провоз багажа, наем жилья, суточные расходы, полный соцпакет. За справками обращаться: 41-1-48 (с. Намцы, ул. Ойунского, 5/1) — Центр занятости Намского улуса

Управление ветеринарии Намского улуса 20 апреля 2017 года с 9 ч. до 18 ч. с перерывом на обед 13-14 чч. проводит «День открытых дверей» на тему «О повышении цен на платные ветеринарные услуги и лабораторные исследования», специалисты ветеринарного управления ответят на все интересующие вопросы.

Продаю речной песок: а/м Камаз — 3000,00 руб.; а/м Китаец — 6000,00 руб.
Тел. 89142874075

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ НАМ УЛУУХУН ОЛОХТООХТОРО!

«Төрүт уу» тэриитэ «Олонхо» атыгы дьэтигэр үлэлиир. Дьэбэ тээрээн биэри диспетчерэ 10.00. чаастан 18.30. чааска диэри үлэлиир.

Билсэр телефоннар: **8-924-873-73-11, 8-914-300-11-70.** Баскыһыаннаҕа дьэбэ тээрэди онгоһуллубат.

® **Продаем** пиломатериалы с доставкой, рассматриваем рассрочку платежа. Возможны скидки. Заявку отправлять: 262206@inbox.ru, 8 (924) 766-22-06, 26-22-06.

Наименование	Размеры	Сорт	Едизм.	Цена
Доска обрезная	(25, 28, 40, 50) Длина 8-9	1-2	м3	11 250,00
Доска обрезная	(25, 28, 40, 50) Длина 5-6	1-2	м3	10 920,00
Брус	100*100 до 180*180, длина 7-9 м	1-2	м3	11 880,00
Брус	100*100 до 180*180, длина 7-9 м	1-2	м3	11 550,00
Лафет (брус двухкантиный)	(180*350)		м3	9 450,00

О ПРЕДОСТАВЛЕНИИ ГОСУДАРСТВЕННЫХ УСЛУГ В ЭЛЕКТРОННОМ ВИДЕ

домления в Реестре. Вместе с тем, Управлением Роспотребнадзора по Республике Саха (Якутия) обеспечен доступ на Портал через баннер сайта Управления (ссылка на баннер «Электронное Правительство Госуслуги»).

Кроме того, напоминаем о возможности предварительной проверки правильности заполнения уведомления на сайте Управления в разделе (ссылка на баннер «Приним уведомлений в электронном виде» - «Об уведомительном порядке начала осуществления деятельности» - Обратите внимание! Проверка правильности заполнения шаблона уведомления о начале осуществления отдельных видов предпринимательской деятельности в электронном виде (<http://egov.gospotrebnadzor.ru>).

Для получения возможности

подачи уведомления о начале отдельных видов предпринимательской деятельности в электронном виде необходимо зайти на Портал (www.gosuslugi.ru) и, следуя указаниям системы, зарегистрироваться в качестве пользователя, после этого станет доступна функция подачи документов в электронном виде.

С целью сокращения срока получения государственной услуги, предлагаем хозяйствующим субъектам воспользоваться способом подачи документов через Единый портал. Указанный способ подачи документов является безвозмездным. Зарегистрировавшись на Едином портале, предлагаем пользователю пользоваться функцией подачи документов в электронном виде через портал, что позволяет избежать очередей и сохранить личное время.

ЫҢЫРЭХ ТЫПТАР

Күндүттэн күндү, тапталлаах күн күбэй ийэбитин, эйэбэс, ама-рах эбэбитин, эдьийбитин **НИКОЛАЕВА ГРИЗАИДА МИХАЙЛОВНАНЫ** 70 сааскын туолар кэрэ-бэлиэ улахан күнүнүн хоолдуктаах бэйэбит хонкуйан, ис сүрэхпиттэн долгуян туран эвэрдэлибит!

Күндү киһибит, Эн ыллыктаах сүбэн-аман, ылыннарбылаах тылын-өһүн олохтутугар бин-лингэнэн диэри күүс-көмө буола сылдыарыгар диринник махтанабыт, сүгүрүйэбит! Эн олоххо тардыһыгы, күүстээх санаабын, чөл олоҕу ту-туһар бигэ эрэлгин биһиги холобур онгостобут, сөвөбүт уонна киэн туттабыт!

Таптыыр, күндү киһибит, ийэбит, эбэбит, эдьийбит Гризаида Михайловна, Эйигин дьоллоох түгэннинэн, ытык-мааны күнүгүнэн өссө төгүл итиитик-истинник эвэрдэлибит! Баҕарабыт олоҕун аргыһынаан, ытыктабыллаах Иван Ивановичтыгы, ыарыыга-кыһалҕага бэриммэт, саппаһырат санаалаах, оҕолорун, сизэнэрин, аймах-билэ дьоннорун сити-һиилэринэн кынатанан өр сылларга чэгиэн-чэбдик туруктаах, дьол-соргу арыаллаах куруук үөрэ-көтө сырыт дьон алгыспытын аныбыт, баҕа санаабытын тиэрдэбит!

Истин тапталы, махталы кытта оҕолорун, сизэнэрин, биригэ төрөөбүттэрин, сизн бырааттарын, балгыларын, хаан-уруу аймахтарын I Хомустаахтан, Дьокуускайтан, Намтан, Горнайтан, Хагаластан, Бүдүүттэн

Ытыктабыллаах **ГРИЗАИДА МИХАЙЛОВНА!**

Эйигин үбүлүйдээх дьоро күнүгүнэн — 70 сааскын томтоочу туолбуккунан итиитик-истинник эвэрдэлибит!

Киэн-холку көбүстээх, кэрэ сиздэрэй майгылаах, олоххо дьулуурдаах, сырдык санаалаах, сөбүлүүр идэһэр бэриинилээх, тус үлэһэр эппиэтинэстээх буолан, дьонун олоххунан, үтүө санаабынан дьон-сэргэ ытыктабылын ылыан ылаһын!

Баҕарабыт, Эйиэхэ, чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, уйгулаах уһун олоҕу, оҕолорун, сизэнэрин, чугас дьонун сылаас сыйһаннара эйигин куруук арчылаатын. Алгыспыт итиитэ, санаабыт саргыта, махталбыт күүһэ олоҕун устата кынат буоллун, араҕаччылы туруохтун!

Д.Ф. Алексеев аатынан I Хомустаах орто оскуолатын коллектива, ветераннара.

Күндү **АГРАФЕНА САВВИЧНА ГОВОРОВАНЫ** 50 сааскын туолар үтүө-мааны күнүгүнэн итиитик-истинник эвэрдэлибит!

Үбүлүйдээх дьоро күнүгүнэн, Эйиэхэ, күн сиригэр баар бары кэрэни-үтүөнү, үөрүүнү-дьолу баарабыт!

Оҕолорун тапталларыгар бигэһэн дьоллоох олоҕу, аймахтарын, билэр дьонун ытыктабыллара, барҕа махталлара, үтүө санаалара арчылаатын, өрүү үөрүү, ил-эйэ, дьол тосхойдун!

Эвэрдэни кытта Намнаағы педагогической колледж коллектива

Убаастабыллаах **ИННОКЕНТИЙ НИКИТИЧ ГОТОВЦЕВЫ** 75 сааскын туолар кэрэ-бэлиэ күнүгүнэн ис сүрэхтэн эвэрдэлибит! Эн Намнаағы педагогической колледжга энкилэ суох үлэлээн, араас улустартан кэлэн үөрөнөр, идэ ылар ыччаттары хомсогоһуутун абыланар угуйан, республика культурнай сайдыытыгар улахан кылааты киллэрсибиккин үрдүктүк сыаналыбыт.

Үөрөспит оҕолорун үлүскээннээх үөрэх үөһүгэр ситэн-хотон, умсулданнаах устудьун олоһор буһан-хатан, киэн билини ылан, дьобурдара сайдан, дьоно киэнэ туйгуна буола үүнэн-сайдан тахсаннар, ааккын ааттата сылдыаллар. Онно уурбун Эн сыралаах үлэһин биһиги үрдүктүк сыаналыбыт, ситиһиилэргин киэн туттабыт!

Иннокентий Никитич, эдэрди эрчимгин сүтэрбэккэ, чэгиэн-чэбдик бэйэлээх, үөрүү-көтүү үктэллээх, дьол-соргу тосхоллоох, толкундаабыккын тобула, санаабыккын саргылы сырыт дьон алгыс бастыгын аныбыт, эвэрдэ эриэккэһин этэбит!

Эвэрдэни кытта Намнаағы педагогической колледж коллектива

Күндү тапталлаах ийэбитин, эйэбэс эбэбитин, хос эбэбитин, үлэ, сэри ветеранын **ПОПОВА (ЕФИМОВА) ЕВДОКИЯ ГАВРИЛЬЕВНАНЫ** 85 сааскын туолбуккунан ис сүрэхпиттэн эвэрдэлибит!

Эн олонор кэлбит уһун, үлэттэн дьолломмут олоҕун биһиэхэ үтүө холобур буолар. Эрдэйдээх-мускуурдаах, сүтүктээх-аһылаах оҕо сааһын кыраҕа да үөрэр, олоххо күүстээх дьулуурдун бүлгүрүпэтэ. Дьонго-сэргэҕэ ытыктанар үлэһит бэрдэ буолан, бочуоттаах сынһаланҕа тахсан да баран, үйэ аһарыттан (50 сылтан) ордук райпотребкооперацияга бухгалтерынан үлэлээн кэлбитин, тэрииттэ туйгуна, «40 сыл энкилэ суох үлэтин иһин» бэлиэнэн уо.д.а. наһараадаламмытын.

Баһаан ыарыһы кытта охсуһар, тулхадыйбат күүстээх санааһар сүгүрүйэбит! Күүскэр күүс эбиллэн, сениэһэр сениэ кытыһан, сырдык, сэмэй, үтүө санаалаах бэйэн өссө да олох сырдыгар, үтүөтүгэр, кэрэтигэр талаһан, үйэн уһууругар күүскэ баҕарабыт!

Күндү киһибитигэр ахсаабат кыһамнын иһин барҕа махтал-бытын биллэрэбит. Баҕарабыт олоҕун хас биридди түгэнэ үөрүүнү, саһаттан саһа үчүгэйи, кэрэни, дьолу-соргуну түстүү турдун!
Эвэрдэни кытта оҕолорун, сизэнэрин, хос сизэнэрин Поповтар, Климовскайдар, Болдыревтар, Калининскайдар Намтан, Дьокуускайтан, Удачнайтан

Нам улуһун ветеринарнай сулууспа ветераннара, Бөтүн нэһилиэгин олохтообун, өр кэмгэ ветеринарнай фельдшеринэн үлэһит **ОКОНЕШНИКОВА ТАТЬЯНА ИННОКЕНТЬЕВНАНЫ** 70 сааһын томтоочу туолбутунан уонна **АРГУНОВА АННА НИКОЛАЕВНАНЫ** күн сиригэр көрбүтэ 60 сылынан итиитик-истинник эвэрдэлибит!

Баҕарабыт, эһиэхэ, чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, чугас дьоннот ортолоругар өрүү үөрэ-көтө сылдыын, кинилэр истин сыйһаннарынан, күүстээх тапталларынан угуттанан, күн бүгүнүгүт курдук сүбэли-амалы, куруук аттыларыгар буолун. Ыарыһыалаһпатын, хомолто холбоспотун, дьол-соргу тосхойдун дьон алгыспыт үтүөтүн аныбыт!

Нам улуһун ветеринарнай сулууспата, профкома

